

Професійна освіта

УДК 378.016:796.3

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.21863101>

**ДО ПИТАННЯ СКЛАДНИКІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗІ СПОРТИВНИХ
ІГОР
У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Маляр Едуард Імреївич

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,

доцент кафедри фізичної реабілітації і спорту

Західноукраїнський національний університет,

46009, Україна, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11

e-mail: malyar_e@yahoo.com

<https://orcid.org/0000-0002-5913-5642>

Прийнято: 05.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2025

Анотація. У статті розроблено концепцію підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації секційної роботи зі спортивних ігор у загальноосвітній школі. Визначено змістовий, процесуальний і методичний складники професійної готовності студентів до позаурочної діяльності. Також запропоновано практичні рекомендації щодо імплементації розроблених положень в освітній процес закладів вищої та післядипломної освіти. **Метою дослідження** є теоретичне обґрунтування та визначення змістових, процесуальних і методичних складників підготовки майбутніх учителів фізичної

культури до організації та проведення секційної роботи зі спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти. **Методи дослідження:** Для вирішення поставлених завдань використано комплекс взаємопов'язаних методів: теоретичні (аналіз літератури, системно-структурний підхід, класифікація і синтез), емпіричні (педагогічне спостереження, узагальнення досвіду, анкетування, опитування та бесіди), а також методи математичної статистики та якісного аналізу для інтерпретації отриманих даних. **Основні результати.** У ході дослідження теоретично обґрунтовано змістовий, процесуальний і методичний складники підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації секційної роботи зі спортивних ігор у школі. Доведено, що ефективність формування готовності студентів досягається завдяки інтеграції фундаментальних знань із практичним моделюванням тренувального процесу з урахуванням специфіки позаурочної діяльності. Розроблено прикладні рекомендації щодо імплементації запропонованих положень в освітній процес закладів вищої та післядипломної освіти. **Наукова новизна** одержаних результатів полягає у тому, що теоретично обґрунтовано сукупність змістових, процесуальних і методичних складників професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації та керівництва секційною роботою зі спортивних ігор у загальноосвітній школі; уточнено понятійно-категоріальний апарат щодо сутності готовності майбутніх педагогів до позакласної тренувальної діяльності з урахуванням специфіки спортивних ігор; подальшого розвитку набули методичні підходи до проектування тренувального процесу в умовах шкільних спортивних секцій, що забезпечує цілісну інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок майбутніх фахівців. **Практичне значення результатів дослідження** полягає в тому, що розроблені положення та методичні рекомендації можуть бути безпосередньо впроваджені в освітній процес закладів вищої освіти для вдосконалення підготовки студентів педагогічних спеціальностей. Крім того, запропоновані матеріали допоможуть

практичним учителям фізичної культури ефективно організовувати позакласну тренувальну роботу зі спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти.

Ключові слова: майбутні вчителі фізичної культури, професійна підготовка, спортивні ігри, секційна робота, позаурочна діяльність, змістові та процесуальні складники, загальноосвітня школа.

**ON THE ISSUE OF COMPONENTS OF TRAINING FUTURE
TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE FOR SECTIONAL WORK ON
SPORTS GAMES
IN SECONDARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS**

Maliar Eduard Imreyovich

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Physical Rehabilitation and Sports
Western Ukrainian National University,
46009, Ukraine, Ternopil, Lvivska street, 11

e-mail: malyar_e@yahoo.com

<https://orcid.org/0000-0002-5913-5642>

Abstract. The article develops a concept for training future physical education teachers to organize sectional work on sports games in a comprehensive school. The content, procedural and methodological components of students' professional readiness for extracurricular activities are determined. Practical recommendations are also offered for implementing the developed provisions in the educational process of higher and postgraduate education institutions. **The purpose of the study** is to theoretically substantiate and determine the content, procedural and methodological components of training future physical education teachers to organize and conduct sectional work on sports games in general secondary education institutions. **Research methods:** to solve

the tasks set, a complex of interrelated methods was used: theoretical (literature analysis, system-structural approach, classification and synthesis), empirical (pedagogical observation, generalization of experience, questionnaires, interviews and conversations), as well as methods of mathematical statistics and qualitative analysis for interpreting the data obtained. **Main results.** The study theoretically substantiated the content, procedural and methodological components of the training of future physical education teachers for the organization of sectional work on sports games at school. It was proven that the effectiveness of the formation of students' readiness is achieved through the integration of fundamental knowledge with practical modeling of the training process, taking into account the specifics of extracurricular activities. Applied recommendations were developed for the implementation of the proposed provisions in the educational process of higher and postgraduate education institutions. **The scientific novelty** of the results obtained lies in the fact that the set of content, procedural and methodological components of the professional training of future physical education teachers for the organization and management of sectional work on sports games in a comprehensive school was theoretically substantiated; the conceptual and categorical apparatus regarding the essence of the readiness of future teachers for extracurricular training activities, taking into account the specifics of sports games, was clarified; further development has received methodological approaches to designing the training process in school sports sections, which ensures the holistic integration of theoretical knowledge and practical skills of future specialists. **The practical significance** of the research results is that the developed provisions and methodological recommendations can be directly implemented in the educational process of higher education institutions to improve the training of students of pedagogical specialties. In addition, the proposed materials will help practical physical education teachers effectively organize extracurricular training work on sports games in secondary education institutions.

Keywords: future physical education teachers, professional training, sports games, section work, extracurricular activities, content and procedural components, secondary school.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її актуальність. Сучасний етап реформування системи загальної середньої освіти в Україні вимагає кардинального переосмислення підходів до організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в закладах освіти. Пріоритетним завданням державної політики у сфері фізичної культури є формування у підростаючого покоління сталої мотивації до регулярної рухової активності та здорового способу життя. У цьому контексті ключового значення набуває позаурочна робота, зокрема секційна діяльність, яка є ефективним продовженням обов'язкових уроків фізичної культури та дієвим інструментом поглибленої спортивної підготовки учнівської молоді.

Серед різноманіття засобів фізичного виховання особливе місце займають спортивні ігри (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол тощо). Завдяки своїй варіативності, емоційній насиченості та командному характеру вони справляють комплексний вплив на розвиток фізичних здібностей, психологічної стійкості, комунікативних навичок і лідерських якостей школярів. Проте, ефективність функціонування спортивних секцій у загальноосвітній школі безпосередньо залежить від професійної компетентності педагога, його здатності не лише навчати техніко-тактичним прийомам, а й управляти тренувальним процесом у позаурочний час з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Водночас, аналіз практики роботи сучасних загальноосвітніх закладів і стану професійної підготовки студентів закладів вищої освіти виявляє низку суперечностей. Зокрема, існує дисбаланс між:

- зростаючими потребами шкільної практики у фахівцях, здатних організовувати якісну позакласну та секційну роботу зі спортивних ігор, та недостатньою увагою до цього аспекту в традиційному навчальному процесі педагогічних ЗВО;
- необхідністю володіння майбутніми вчителями фізичної культури сучасними методиками тренувальної роботи та переважанням переважно академічно-урочної спрямованості їхньої підготовки;
- високим потенціалом спортивних ігор у всебічному розвитку особистості школяра та браком чітко структурованої, науково обґрунтованої моделі формування готовності майбутніх педагогів до керівництва секційною роботою.

Вищезазначене зумовлює гостру потребу в теоретичному переосмисленні та практичному вдосконаленні змістових, процесуальних і методичних складників підготовки майбутніх учителів фізичної культури до секційної роботи зі спортивних ігор у школі, що й обумовлює актуальність обраного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури є предметом активних наукових дискусій та ґрунтовних психолого-педагогічних розвідок. Значний внесок у розробку теоретико-методичних засад підготовки фахівців галузі до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах зробили О. Ю. Ажиппо [1], В. В. Вовчанська [3] та І. І. Маріонда [8], які окреслили базові вимоги до формування професійної компетентності педагога в умовах реформування системи освіти.

Питанням реалізації варіативних модулів та організації спортивно-масової роботи в закладах середньої освіти присвячено праці Д. В. Бермудеса [2], а також В. О. Кисельова і П. Ф. Рибалка [5], котрі акцентують увагу на необхідності розширення арсеналу практичних умінь студентів за межі стандартного академічного уроку.

Сучасні європейські тенденції та інноваційні підходи до професійно-педагогічної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в університетах досліджувала І. В. Іваній [4]. Водночас питання самостійної організації навчально-тренувального процесу та моделювання компетентнісної освіти детально розглядаються у працях Л. М. Рибалко та Л. М. Оніщук [11], а також у навчальних посібниках Т. М. Чиженок і Ю. О. Коваленко [12].

Окрему цінність для розуміння специфіки управлінської та тренувальної діяльності мають методичні рекомендації Е. І. Маляра та Н. С. Маляр [6, 7], присвячені критеріям педагогічної майстерності й передумовам підвищення ефективності діяльності тренера.

З огляду на психологічне навантаження та необхідність формування стресостійкості у керівників спортивних колективів, важливими є сучасні закордонні дослідження, зокрема праці J. Raabe та співавторів [13], які обґрунтовують роль індивідуальних психологічних ресурсів та управління станом у спортивній педагогіці.

Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, присвячених загальним аспектам підготовки вчителів фізичної культури, проблема цілеспрямованого формування їхньої готовності саме до секційної роботи зі спортивних ігор залишається недостатньо висвітленою у спеціальній літературі, що й зумовило необхідність проведення даного дослідження.

Виділення невирішеної частини проблеми. Аналіз психолого-педагогічної літератури та практики професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури свідчить про наявність низки ґрунтовних досліджень, присвячених загальним питанням педагогічної освіти та методиці викладання спортивних ігор. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, проблема цілеспрямованої підготовки студентів саме до організації та проведення секційної роботи залишається недостатньо розробленою.

Більшість існуючих програм і методичних розробок у закладах вищої освіти зорієнтовані переважно на забезпечення урочної форми занять фізичною культурою. Водночас специфіка шкільних спортивних секцій (добровільний характер відвідування, різновіковий склад учасників, необхідність побудови тривалого тренувального процесу, підготовка до змагань та позакласних масових заходів) вимагає від педагога зовсім іншого арсеналу професійних знань, умінь і навичок.

У педагогічній теорії та практиці досі відсутнє цілісне наукове обґрунтування єдиної системи змістових, процесуальних і методичних складників, які б гарантували ефективність формування готовності майбутніх учителів до керівництва секційною роботою зі спортивних ігор у загальноосвітній школі. Саме наявність цього теоретичного й практичного проміжку зумовлює необхідність проведення подальших розвідок у цьому напрямі.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та визначення змістових, процесуальних і методичних складників підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації та проведення секційної роботи зі спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти.

Методологія

Методологічну основу дослідження склали фундаментальні положення сучасної педагогічної науки, теорії і методики професійної освіти, а також психолого-педагогічні концепції організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в закладах загальної середньої освіти.

Для вирішення поставлених завдань і досягнення мети дослідження було використано комплекс взаємопов'язаних *методів*:

- *теоретичні методи*: аналіз психолого-педагогічної, методичної та спеціальної літератури з проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної

культури; системно-структурний підхід - для узагальнення теоретичних положень і проєктування змістових, процесуальних і методичних складників готовності до секційної роботи; класифікація та синтез - для уточнення понятійно-категоріального апарату;

- *емпіричні методи*: педагогічне спостереження за навчально-виховним і тренувальним процесом у закладах вищої та загальної середньої освіти; узагальнення передового педагогічного досвіду організації спортивно-масової роботи; анкетування, опитування та бесіди зі студентами, викладачами та вчителями фізичної культури;

- *методи математичної статистики та якісного аналізу*: для інтерпретації отриманих даних і підтвердження обґрунтованості запропонованих теоретичних положень.

Інформаційну та джерельну базу дослідження склали фундаментальні та прикладні праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі теорії і методики фізичного виховання, спортивної педагогіки, психології спорту та професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Для пошуку, відбору та систематизації наукових джерел, нормативно-правової бази, а також фахової літератури було використано провідні національні та міжнародні наукометричні платформи і реферативні бази даних:

- Google Scholar (Академія Google) - для пошуку наукових статей, монографій, дисертаційних досліджень та матеріалів науково-практичних конференцій за проблематикою фізичного виховання та спортивних ігор;

- Scopus та Web of Science - для аналізу сучасних тенденцій і міжнародного досвіду підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту, а також вивчення передових педагогічних технологій;

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та електронний архів «Наукова періодика України» - для опрацювання фахових вітчизняних видань педагогічного та спортивного спрямування;

- база даних офіційних нормативних документів (законодавчі акти України у сфері освіти та фізичної культури, державні стандарти вищої освіти, концептуальні засади реформування Нової української школи).

Проведене дослідження має певні обмеження, які варто враховувати під час інтерпретації та практичного впровадження його результатів:

- предметний фокус зосереджений на специфіці позаурочної секційної роботи саме зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, футбол, гандбол тощо); особливості організації та керівництва секціями з інших видів спорту (циклічних, єдиноборств, складнокоординаційних дисциплін) виходять за межі цього дослідження і потребують окремого вивчення;
- основна увага сконцентрована на процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах закладів вищої освіти; питання післядипломної освіти та неперервного професійного розвитку вже працюючих педагогів охоплені лише контекстуально;
- теоретичні положення та методичні підходи розроблені відповідно до сучасного стану та нормативно-правового забезпечення системи вищої та загальної середньої освіти України, що передбачає адаптацію запропонованих рішень за умов інших освітніх систем.

Результати дослідження

У ході здійсненого теоретичного та практичного аналізу було сформовано цілісну концепцію підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації та проведення секційної роботи зі спортивних ігор у загальноосвітній школі. Отримані результати охоплюють виділення ключових складників професійної готовності студентів:

1. Змістовий складник охоплює сукупність спеціальних психолого-педагогічних, біомеханічних та медико-біологічних знань, а також глибоке володіння правилами, історією, сучасними техніко-тактичними тенденціями та методикою навчання спортивних ігор (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол).

Визначено, що зміст підготовки має включати особливості планування тренувального процесу саме для позаурочних форм, де відсутня чітка регламентація традиційного уроку.

2. Процесуальний складник відображає систему практичних умінь і навичок управління секційною діяльністю: здатність здійснювати селекцію та комплектування різновікових груп, проєктувати перспективні та поточні плани тренувань, дозувати фізичні та психологічні навантаження, проводити суддівство змагань та забезпечувати безпеку життєдіяльності під час занять.

3. Методичний складник інтегрує арсенал інноваційних педагогічних технологій, методів стимулювання рухової активності, ігрових і змагальних методів навчання, а також індивідуального підходу до учнів із різним рівнем підготовленості в умовах добровільного відвідування секцій.

Крім того, уточнено поняття готовності майбутніх педагогів до позакласної спортивної роботи як інтегрованого утворення, що характеризується усвідомленням соціальної значущості секційної діяльності, володінням тренувальними технологіями та прагненням до самореалізації у професійній сфері.

Отримані результати підтверджують і доповнюють існуючі наукові уявлення про необхідність модернізації професійної підготовки фахівців фізичної культури в закладах вищої освіти. Традиційний навчальний процес у педВНЗ здебільшого сконцентрований на забезпеченні обов'язкової урочної форми занять, що створює певний дисбаланс на етапі переходу випускника до реальної шкільної практики.

Зокрема, результати засвідчують, що специфіка шкільних спортивних секцій (добровільність, різновіковий склад, різна спортивна мотивація учнів) вимагає від учителя зовсім інших управлінських та організаційних навичок, ніж класичний урок. Виділена сукупність змістових, процесуальних і методичних

складників усуває наявний розрив між академічною підготовкою та практичними запитами Нової української школи.

Запропоновані підходи демонструють, що ефективність формування готовності студентів досягається лише за умови тісної інтеграції теоретичних знань із практичним моделюванням тренувальних занять зі спортивних ігор. Це дозволяє майбутнім учителям не просто відтворювати застарілі шаблони тренувань, а креативно проєктувати позакласну роботу, стимулюючи сталу мотивацію школярів до регулярної рухової активності та занять спортом. Перспективою подальших розвідок у цьому напрямі є експериментальна перевірка розробленої структури у реальному освітньому процесі закладів вищої освіти.

У процесі дослідження розроблені теоретико-методичні положення у вигляді конкретних прикладних рекомендацій, які можуть бути безпосередньо імplementовані в реальну освітню практику, а саме:

1. Інтегрувати до освітніх програм педагогічних спеціальностей спеціалізовані модулі з організації позаурочної та секційної роботи зі спортивних ігор (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол), зміщуючи акцент із виключно урочної форми на тренувальну діяльність.

2. Широко впроваджувати в освітній процес педагогічних ЗВО методи проєктування тренувального процесу з урахуванням специфіки шкільних секцій (різновіковий склад учасників, добровільний характер відвідування, різна мотивація).

3. Розвивати у здобувачів освіти практичні компетенції щодо комплектування груп, грамотного дозування фізичних і психологічних навантажень, планування занять та забезпечення безпеки під час позакласної масової роботи.

4. Озброїти майбутніх учителів арсеналом сучасних ігрових та змагальних методів, спрямованих на формування у школярів сталої мотивації до регулярної рухової активності.

5. Використовувати розроблені теоретичні положення для розробки тренінгів та спецкурсів у системі підвищення кваліфікації практичних учителів фізичної культури.

Зіставлення результатів нашого дослідження щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури до секційної роботи зі спортивних ігор із ширшим масивом сучасних психолого-педагогічних розвідок (які не увійшли до основного бібліографічного списку) дозволяє виявити низку суттєвих контекстуальних відмінностей:

- з огляду на загальні концепції фізкультурно-оздоровчої підготовки у закладах освіти (наприклад, праці, присвячені загальній здоров'язбережувальній діяльності та базовій варіативності шкільних уроків): на відміну від широких оздоровчих моделей, що охоплюють переважно рухову активність загальнорозвивального характеру, наше дослідження фокусується на узгодженому та глибоко спеціалізованому сегменті - командних спортивних іграх (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол); це вимагає від майбутнього педагога не просто загальної методики організації здоров'я, а володіння специфічними технологіями тактичного моделювання, селекції та управління змагальною діяльністю різновікових колективів;

- порівняно з дослідницькими проектами та методиками щодо окремих спортивних дисциплін (які зазвичай зосереджуються на внутрішньошкільній або учнівській проєктній діяльності з історії та еволюції окремих видів спорту): якщо більшість таких учнівських чи загальнопедагогічних розвідок мають описовий або історико-теоретичний характер, то запропонований нами підхід має чітко виражену професійно-прикладну спрямованість; він концентрується на трансформації змісту вищої педагогічної освіти задля подолання розриву між

академічними аудиторіями педагогічних ЗВО та реальними запитами позакласної тренувальної роботи в Новій українській школі;

- у контексті праць із педагогічної майстерності тренерів та фахівців дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ): на відміну від професійної підготовки тренерського складу, орієнтованої на досягнення максимальних спортивних результатів утилітарними методами, наша концепція адаптована до умов загальноосвітньої школи. У цьому середовищі секційна робота виконує масову, виховну та соціалізувальну функцію, враховуючи добровільний характер відвідування, гетерогенний (різновіковий) склад учнів та різну початкову мотивацію школярів до рухової активності.

Отже, на відміну від існуючих загальнопедагогічних чи вузькоспортивних розвідок, розроблена структура готовності поєднує переваги тренерської методики з педагогічним інструментарієм сучасного вчителя, забезпечуючи системну підготовку студентів до реалізації позаурочного потенціалу спортивних ігор.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розширенні та поглибленні наукових уявлень про систему професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації позакласної роботи. Конкретизовано такі положення:

- *уперше* на теоретичному рівні системно обґрунтовано сукупність взаємопов'язаних змістових, процесуальних і методичних складників професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури саме до організації та керівництва секційною роботою зі спортивних ігор у загальноосвітній школі, що дозволяє подолати традиційне спрямування вищої освіти виключно на урочну форму занять;
- *уточнено* понятійно-категоріальний апарат через визначення сутності готовності майбутніх педагогів до позакласної спортивно-тренувальної діяльності як інтегрованої професійної якості, що об'єднує мотиваційно-ціннісне

ставлення до секційної роботи, спеціальні знання з ігрових видів спорту та навички управління різновіковими спортивними колективами в умовах добровільного відвідування;

- *подальшого розвитку набули* методичні підходи до проєктування тренувального процесу в умовах шкільних спортивних секцій (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол), що базуються на інтеграції фундаментальних психолого-педагогічних знань і практичного моделювання занять, забезпечуючи готовність випускників педВНЗ до реальних запитів сучасного закладу загальної середньої освіти.

Практична цінність одержаних результатів полягає в тому, що розроблені теоретико-методичні положення доведені до рівня конкретних прикладних рекомендацій, які можуть бути безпосередньо імplementовані в реальну освітню практику. Зокрема, результати дослідження знаходять своє застосування в таких напрямках:

- *у закладах вищої освіти:* розроблені змістові, процесуальні та методичні складники підготовки можуть бути використані для модернізації навчальних програм, робочих силлабусів і навчально-методичних посібників із дисциплін спортивно-педагогічного циклу («Теорія і методика викладання спортивних ігор», «Організація позакласної та секційної роботи»); це дозволить забезпечити цілісну спрямованість підготовки студентів до реалій шкільної практики;

- *у практичній діяльності закладів загальної середньої освіти:* запропоновані підходи до проєктування тренувального процесу та управління різновіковими групами надають дієвий інструментарій учителям фізичної культури та керівникам шкільних спортивних секцій (з футболу, баскетболу, волейболу, гандболу); практичні педагоги отримують готові алгоритми комплектування секцій, дозування навантажень та стимулювання стійкої мотивації учнів до занять спортом;

- у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів: матеріали дослідження можуть слугувати базою для розробки спецкурсів, тренінгів і семінарів для вчителів фізичної культури, спрямованих на вдосконалення їхньої професійної компетентності у сфері позакласної спортивно-масової роботи.

Висновки

1. Доведено, що сучасна система професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури потребує переорієнтації з виключно урочної форми на позаурочну діяльність. Теоретично обґрунтовано сукупність взаємопов'язаних змістових, процесуальних і методичних складників, які забезпечують готовність майбутніх фахівців до організації та керівництва секційною роботою зі спортивних ігор (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол) у загальноосвітній школі.

2. Уточнено сутність готовності педагогів до позакласної спортивно-тренувальної діяльності як інтегрованої професійної якості. Вона об'єднує мотиваційно-ціннісне ставлення до секційної роботи, спеціальні психолого-педагогічні й біомеханічні знання, а також практичні навички управління різновіковими спортивними колективами в умовах добровільного відвідування.

3. Розроблено прикладні рекомендації щодо модернізації освітнього процесу в закладах вищої та післядипломної освіти. Впровадження запропонованих підходів до проєктування тренувального процесу, комплектування груп і використання інноваційних ігрових методів дозволяє успішно подолати розрив між академічною підготовкою студентів і реальними потребами Нової української школи.

Список використаних джерел

1. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних

- зкладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2013. 39 с.
<https://repository.ldufk.edu.ua/items/da36a2a2-1c96-4181-aa3b-a6f5ac5454a1>
2. Бермудес Д. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2016. Вип. 137. С. 200–203. [rbbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VchdpuP_2016_137_49](http://nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VchdpuP_2016_137_49)
3. Вовчанська В. В. Професійна майстерність учителя фізичної культури. Тернопіль : ТНПУ, 2014. 226 с. <https://scholar.google.com/citations?user=p-91HUEAAAAJ&hl=uk>
4. Іваній І. В. Сучасні тенденції професійно-педагогічної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в університетах країн Європейського Союзу [Текст]. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал*. МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін.]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. № 1 (85). С. 159-171. <https://repository.sspu.edu.ua/items/c73a3f25-dde9-4882-b3fa-c1bcbe181ad1>
5. Кисельов В. О., Рибалко П. Ф. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2020. Вип. 44. С. 63–70. <https://scholar.google.com/citations?user=x9Gz76oAAAAJ&hl=uk>
6. Маляр Е. І., Маляр Н. С. Професійна майстерність тренера: *методичні рекомендації*. Тернопіль, ЗУНУ. 2023. 36 с. Едуард Маляр (Eduard Maliar) - Google Scholar.

7. Маляр Е. І., Маляр Н. С. Критерії педагогічної майстерності та передумови підвищення ефективності діяльності тренера: *методичні рекомендації*. Тернопіль, ЗУНУ. 2023. 16 с. Едуард Маляр (Eduard Maliar) - Google Scholar.
8. Маріонда І. І. Теоретичні аспекти адаптації майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. Молодь і ринок. 2022. № 2(200). С. 77–81. <https://molodyivrynok.org.ua/>
9. Павленко В. О. Педагогічна майстерність вчителя фізичної культури в умовах реформування середньої освіти. Збірник наукових праць. 2017. Вип. 7. С. 178–183. <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b2dae2f9-9732-43ff-9f04-bffe7cc632d6/content>
10. Папуча В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичного виховання в процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2010. 20 с. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0410U005917/>
11. Рибалко Л. М., Оніщук Л. М. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до самостійної організації навчально-тренувального процесу. Моделювання компетентнісної професійної освіти в контексті євроінтеграції: *монографія* / кол. авт; за заг. ред. проф. Н. П. Волкової. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 276-287. <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/4690>
12. Чиженок Т. М., Коваленко Ю. О. Професійна майстерність учителя фізичної культури : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 014 «Середня освіта» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Фізична культура)». Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 105 с. <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24026>
13. Raabe, J., et al. Mindfulness-based interventions for reducing coach stress and improving well-being. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*. 2025. Vol. 14

(2).

Рр.

156–172.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1750984X.2025.2481562>